

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/81/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5820201233
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5820201233.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Šuleka a JUDr. Jany Vargovej, v spore žalobcov: 1/ O. Q., nar. X.X.XXXX, bytom N. L., R. XXXX/XX, 2/ E. Q., nar. X.XX.XXXX, bytom N. L., T. - H., N. L. XXX/XX, zastúpených právnym zástupcom Mgr. Igorom Paliderom, advokátom, so sídlom L. B. XXX/XX, Q., proti žalovaným: 1/ G. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom T. - H., T. L. XXX/X, 2/ K. R., nar. XX.X.XXXX, bytom T., N. XXX/XX, zastúpeným právnym zástupcom JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, so sídlom N. L., K. E. XXXX/XX, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, na odvolanie žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 12C/31/2020-142 zo dňa 11.1.2023, takto

rozhodol:

Rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku II. z r u š u j e a v e c m u v r a c i a v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo výroku I. p o n e c h á v a rozsudok prvoinštančného súdu nedotknutý.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd vo výroku I. určil, že pozemok CKN parc. č. 74/3, záhrada o výmere 275 m², v celosti, zapísaný na LV č. XXXX vedenom pre obec T., kat. územie H., patrí do dedičstva po poručiteľovi C. Q., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom T. - H. XXX, zomr. X.XX.XXXX. Vo výroku II. žalobcom 1/, 2/ priznal voči žalovaným 1/, 2/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%. V dôvodoch rozhodnutia poukázal na to, že žalovaní 1/, 2/ písomným podaním doručeným súdu v priebehu pojednávania 11.1.2023 uznali žalobcami 1/, 2/ uplatnený nárok v celom rozsahu. Žalobcovia 1/, 2/ v reakcii na uvedené navrhli, aby súd rozhodol a vyhovel ich žalobe rozsudkom pre uznanie nároku podľa § 282 a nasl. CSP, t.j. rozsudkom pre uznanie. O nároku na náhradu trov konania rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1 CSP. Uviedol, že i keď boli žalobcovia 1/, 2/ v spore úspešní a patril by im vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/ plný nárok na náhradu trov konania, výslovne požadovali priznať náhradu trov konania solidárne v rozsahu 50% a tomuto návrhu súd vyhovel.

2. Proti rozsudku prvoinštančného súdu v zákonnej lehote, čo do výroku o nároku na náhradu trov konania (II. odvolaním napadnutého rozsudku) podali odvolanie žalovaní 1/, 2/ z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) CSP. Vytýkali, že súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania vôbec neskúmal existenciu dôvodov pre aplikáciu ust. § 257 CSP. Skutočnosť, že zápis žalovaných 1/, 2/ na liste vlastníctva je nesprávny, vyšiel najavo až v priebehu konania nespočíval v zavinení žalovaných, ktorí v rámci procesnej obrany len poukazovali na evidenčný zápis v katastri nehnuteľností a skutkové okolnosti zápisu nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným pozemkom do katastra nehnuteľností. Lustráciu majetku po nebohom otcovi žalovaných 1/, 2/ uskutočnila notárka p. JUD. Božena Loneková, pričom predmetný pozemok bol zahrnutý do súpisu aktív dedičstva, na základe oznámenia z katastra nehnuteľností. Notárka v rámci dedičského konania vydala osvedčenie o dedičstve, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť, pričom za prejednanie dedičstva, súčasťou ktorého bol aj sporný

pozemok, žalovaní 1/, 2/ uhradili súdne trovy aj odmenu notára. Následne vtedajšia Správa katastra Námestovo vykonala záznam osvedčenia o dedičstve, pričom tento stav nebol zo žiadnej strany napadnutý takmer 10 rokov. Až v rámci konania na súde prvej inštancie (in concreto na predbežnom prejednaní sporu) bolo zistené pochybenie tak notárky ako aj vtedajšej správy katastra pri evidencii vlastníckych práv vo vzťahu k predmetnému pozemku. Na uvedené reagovali žalovaní 1/, 2/ tak, že nárok žalobcov uznali. Uvedené skutkové okolnosti jednoznačne nasvedčujú dôvodnosti aplikácie ust. § 257 CSP, nakoľko „rušiteľom“ v tomto prípade nebol ani žalobca, ani o to viac ani žalovaní 1/, 2/, ktorí neurobili nič zlé, okrem toho, že dôverovali správnosti údajov uvedených v katastri, spoliehali sa na záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatných rozhodnutí súdu a správnych orgánov. Poukázali na to, že i keď proces rozhodovania súdu o náhrade trov konania v zmysle Civilného sporového poriadku sa riadi zásadou úspešnosti a zásadou zodpovednosti za zavinenie vzniku trov konania, uvedené zásady sú prejavom reparačno-sankčnej funkcie trov konania a smerujú k tomu, aby strana sporu, ktorá bola v dôsledku správania druhej strany nútená vynaložiť finančné prostriedky na ochranu svojich práv, získala tieto naspäť. Civilný sporový poriadok však reparačno-sankčnú funkciu náhrady trov konania neupravuje ako bezvýhradnú. Vychádzajúc z rozmanitosti skutkových okolností v sporových konaniach a s prihliadnutím na prípadné špecifické podmienky sporových strán pripúšťa, aby súd v konaní výnimočne náhradu trov konania nepriznal ani jednej zo sporových strán. Ide o výnimočnú situáciu, podmienenú existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa. Okrem dôvodov hodných osobitného zreteľa, rámcovo vymedzuje judikatúra i také osobné, zdravotné, sociálne a rodinné dôvody, pre ktoré by uloženie povinnosti nahradit' trovy konania mohlo mať negatívny až likvidačný dopad na povinnú stranu. Dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalovaných 1/, 2/ vzhľadli predovšetkým v okolnostiach prípadu, ako aj zdravotnej, sociálnej situácii, keďže obaja sú starobní dôchodcovia, so závažnými zdravotnými komplikáciami a i úhrada trov v rozsahu 50% by pre nich bola likvidačná. V tejto súvislosti poukazovali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4M Cdo 2/2008 z 25. februára 2009. Zastali názor, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania je potrebné vychádzať z princípov spravodlivosti a humanity, prihliadať na osobné pomery žalovaných 1/, 2/, že dôverovali štátnym orgánom, ich rozhodovacej činnosti, uloženie akejkoľvek povinnosti náhrady trov konania voči nim odporuje zásadám spravodlivosti a ekvity, o to viac, keď v minulosti za sporný pozemok museli platiť poplatok za prejednanie dedičstva a viac ako 10 rokov dane. Odvolaním napadnutý výrok rozsudku vybočuje z doterajšej rozhodovacej činnosti tak Okresného súdu Námestovo ako i ostatných súdov Slovenskej republiky. Je celkom zjavne arbitrárne. Poukázali na Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na Nález Ústavného súdu I. ÚS 117/07, Čl. 6 Dohovoru v spojení s Čl. 1 Dodatkového protokolu, dôvodiac, že prvostupňový súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, vec nesprávne právne posúdil a rozhodnutie založil na takej aplikácii právnej normy (ust. § 256 ods. 1 CSP), ktorá popiera jej účel a pravidlá ústavne konformného výkladu. V odvolacom návrhu žiadali rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku II. v celom rozsahu zmeniť tak, že žiadnej zo strán súd nárok na náhradu trov konania neprizná.

3. Žalobcovia 1/, 2/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných 1/, 2/ sa v plnom rozsahu stotožnili s rozhodnutím súdu prvej inštancie a toto považujú za správne, spravodlivé a predvídateľné. Zastali názor, že súd postupoval správne, keď rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu vo veci. Skutkové ani právne okolnosti sporu neprípúšťali možnosť rozhodnúť iným spôsobom. Ust. § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady úspechu vo veci a zásady zodpovednosti za zavinenie, pričom predpokladom sú výnimočné okolnosti a existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa. Podľa žalobcov žiadne takéto okolnosti dané neboli. Námietky žalovaných o zlom zdravotnom stave, sociálnej situácii a veku, považovali za bez právneho významu, nakoľko o tomto tvrdení nepredložili žiaden dôkaz a jednalo sa o neprípustné novoty v odvolacom konaní. Poukázali na judikát R 24/1964 a poukázali na to, že žalovaní vo svojich vyjadreniach v žalobe v prednesoch na pojednávaní vyjadrovali nesúhlas s podanou žalobou, svoj postoj zmenili až pod ťarchou dôkazov, predložených žalobcami. Zároveň v podanom odvolaní označili viaceré odvolacie dôvody v zmysle CSP. Z podaného odvolania však nevyplýva, v čom vidia nesprávny procesný postup súdu prípadne inú vadu konania, preto sa k ďalším tvrdeniam, nepovažovali za potrebné ani vyjadriť. Navrhovali rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom výroku II. potvrdiť a priznať žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) súc viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario rozhodol spôsobom, uvedeným vo výrokovej časti rozhodnutia.

5. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uplatňovala jej patriace procesné práva v takom rozsahu, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP).

6. Z obsahu spisu totiž nepochybne vyplynulo, že žalovaní procesným podaním zo dňa 11.1.2023 nielenže ospravedlnili neúčast' žalovaných a ich právneho zástupcu na pojednávaní dňa 11.1.2023, ale zároveň uznali nárok žalobcov uplatnený v konaní a navrhovali, aby súd o trovách konania rozhodol podľa § 257 CSP s tým, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa.

7. Napriek tomu prvoinštančný súd o nároku na náhradu trov konania medzi stranami rozhodol v zmysle návrhu žalobcov a ani v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku sa s procesným návrhom žalovaných o nároku na náhradu trov konania rozhodnúť s poukazom na ust. § 257 CSP nevysporiadal.

8. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 15. júla 2010 sp.zn. 5Cdo/106/2010 právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola v odôvodnení rozhodnutia daná odpoveď, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

9. Podľa uznesenia Ústavného súdu SR z 3. júla 2003 sp.zn. IV. ÚS 115/03 súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatnením nárokov a obranu proti takému uplatneniu. Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR zo 17. mája 2007 sp.zn. IV. ÚS 14/07 riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

10. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ žalovaní navrhovali, aby súd na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania aplikoval ust. § 257 CSP, bolo povinnosťou súdu, aby sa s touto ich požiadavkou v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal, uviedol vlastné myšlienkové postupy, pre ktoré ich požiadavke nevyhoveli a rozviedol vlastné úvahy, z ktorých pri rozhodnutí vychádzal.

11. Nakoľko prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia požiadavke žalovaných v dostatočnom rozsahu pozornosť nevenoval, ani sa s ňou vo svojom odôvodnení argumentačne nevysporiadal, odvolací súd v odvolaním napadnutom rozsahu, vo výroku o nároku na náhradu trov konania medzi stranami, jeho rozhodnutie postupom podľa § 389 písm. b) v spojení s ust. § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vo výroku, ktorý odvolaním strán odvolaním napadnutý nebol, ponechal odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu nedotknutý.

12. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)